

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 28

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 28", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_028/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fortegnelsen

over alle udkomne

Skrifter,

siden

Trykfriheden.

Anden Aargang, 28. Stykke.

No. 412.

Kierlighed uden Strømper. Et
Sergespil i fem Optrag. Kiøbenhavn
1772. Trykt hos A. H. Godiches Efters-
leverfke, og sælges i Badstuestrædet No. 83.
for 24 Skilling. Stor 5 og et halv Ark 8.

De Taarer, som skal flyde ved dette Serge-
spils Læsning eller Forestilling, maae Latter aabne
Veien for; og en god Tribut heraf maae de lave
sig paa at betale, som have rogen Følelse af det
Burleske. Den første Smil fordrer allerede
Titelen: og den latterlige Kontrast, som vi se
ved de Ord: Kierlighed uden Strømper.
2den Aargang. E e Et

Et Sørgeſpil, den ſamme underholdes meſterlig igiennem det heele Stykke: Situationer, Sprog, Handlinger, alt ſtemmer paa det noiagtigſte hertil. Kort, dette Stykke indtager fuldkommen iblandt Tragoedierne det ſamme Stad, ſom en Peder Paars iblandt de Epiſke Digter. Vi vilſe ſaa kort, ſom mueligt, giere Leſerne bekiendte med Forfatterens heele Plan: Gretſe (Navnet karakteriſerer hende) er Heldtinden: hun er forlovet med en Skraeder-Svend Johan von Ehrenpreis, for hvis Skyld hun havde givet en anden, hans Navn er Mads, Kurven: Men en Hændſe, (en Majors Buxer var gaaet i tu) kalder Johan fra ſin Eſkte, og opholder ham nogle Dage over hendes Forventning: Imidlertid forſkrækker en Koſt vor Gretſe i Sovne med diſſe Ord: Du aldrig bliver gift, hvis det i Dag en ſkeer: Hun vaagner, erindrer ſin Drøm, og Koſten er hende et Orakel; 3 Dag at blive gift! — og hendes Johan er borte! — alt otte Dage over Tiden er han borte. — Men aldrig at blive gift! — den Skiebne var haardere, end Døden. Hvad er her at giere? Mette (hendes Fortroelige) giver hende et Raad, ſom hun, efter nogen Strid med ſig ſelv, følger: Hun maae tage den forſkudte Mads til Raade igien, og giſte ſig med ham: Mads ſaaer dette Tilbud at høre, og ikke alleene modtager det, men ſettes neſten uden for ſig ſelv
af

af Glæde derover. Men denne Glæde er kunns kort: Til Uheld kommer just Johan nu hjem, og viser sig for sin Grette: Hun seer ham, og føler at sin forrige Kierlighed i sin største Heede: Troes- skabs Pagten fornyses, og hun lader ham vide, at den i Dag skal fuldkommes ved Egtteskab. Den Nødvendighed af i Dag forvolder her en nye Ulykke: Johan har ingen Stremper; og at staae Brudgom i Støvler, var at udsætte sig for Folkes Latter. Her kommer Elskov og Vere i Strid sammen. Dog Mette gier Ende paa den, og giver Johan det Raad, at staae Madses, sin Ri- vals Stremper: Han lader sig endelig overvinde af sin Elskov til at begaae dette Tyverie, og nu er alting got: Johan har Stremper, og intet hinderer, at jo Grette faaer sit Dasse opfyldt. Imidlertid er den ulykkelige Mads, som nu anden gang har faaet Kurven, saa rasende over sin Skieb- ne, at han beslutter at giøre Ende paa sit Liv. Jesper, hans Fortroelige, htrer for ham den Mistanke, at de Stremper tilhørde ham, som gjorde Johan i Dag til Brudgom: Mads er for meget heldt til at kunde fatte saa lav en Mistanke: Jesper foreslaaer at lade hans Kiste indbringe, for at eftersøge Sagen: Mads tilstøder det: man seger overalt, men Stremperne ere borte, og Je- spers Mistanke bliver retfærdiggjort. Et Skielm- stykke, som ikke maae gaae ustraffet af, er saaledes

opdaget! Der beslattes Hevn: Mads, som endnu ikke har smagt Mad eller Drikke i Dag, holder det for usorgtigt, fastende at gaae sin Rival imøde: Jesper giver ham Anviisning paa et got stort Fad Kaal, hvilket han strax giver sig ifærd med: Efter denne Udrustning gaaer han hen for at opbyde sin Rival, som tilligemed Grethe nu staaer paa Pyndten at see sin Kierlighed ved det forsmakte Maal: Han kommer frem, og i Gretthes Nærverelse skjelder Johan for en Tys: og at han har Ret dertil, beviser han af de Stromper, Johan har paa, paa hvilke Madses Navn ved Knæet staaer sjet, og som Grethe tilstaaer selv at have sjet derpaa. Grethe efter nogen Betenkning griber til den Beslutning, at besøime. Nu bliver Johan Heldt; han kan ikke overleve den Skam han seler over at have vanæret sin Elskte; men tager en Kniv frem og stikker sig: Grethe, indtaget af denne Heldtegierning, gier ham den efter og stikker sig med. Nu kommer Louren til Mads, som af et got Hierte ligeledes stikker Kniven i Livet. Den ene Heldt opvoerer af den andens Liig. — Derfor bliver Mette og Jesper Heldte med! — for Selskabs Skyld stikke de sig ogsaa, og dermed ende Sergepillet. — Vi have her forelagt vore Lælere et Stof, hvoraf de maae spaae sig de latterligste Optrin; det kommer kun derpaa an, om det er salden for Resten i en lykkelig Arbeiders Hæn-

Hænder; og det er det gandske vist; den samme burleske Smag, som ytrer sig i Karakterernes Anlæg, hersker overalt i deres Udførelse, og taber sig aldrig end ikke i de mindste Omstændigheder. Vi kunne ikke andet i den Henseende end lykønske os med et Genie, der saa lykkelig veed at udføre en Idee, som dog har saa meget Originalt; vi ønskede oftere at see Stykker fra ham i det Burleske, der falder ham saa let og naturligt. Men Gudt skulde det paa den anden Side giøre os, om vi havde Grund til en vis Mistanke, om vi torde tiltænke Forfatteren den uødsle Hensigt, paa nogen Maade at ville giøre latterlig den Deel af vore Skuespille, som vi kalde Tragoedier! vi ville troe, at en saadan Mistanke fornærmer Forfatteren; men saa meget er dog vist, at hans udgivne Stykke lettelig kan foranledige den! Og denne Tanke gjør, at vi nødigt vilde see det at blive opført paa Skuepladsen. Her i det ringeste bør man omgaaes alt for samvittighedsfuld med Tragoediens Uerørdighed, til at vilde vanhelde endog dens mindste Træk med en latterlig Harlequins Mine.

No. 413.

Troens Retfærdighed og dens Frugter, forestillet i en Prædiken, holden i Kjøbenhavn til Aftenfang paa 22. Søndag efter Trinitatis 1771. i det Kongelige Waisenhuus, over Epistelen
E e 3 Philip.

Philip, 1. 6:12. af Jacob Kullerup, Cand.
Theol. Kiebenhavn 1772. Trykt hos Svare,
og sælges paa Adresse-Contoiret for 6 Stilling.
Halvandet Ar 8. foruden Fortalen.

Forfatteren siger os i en Fortale, at Aarsagen til denne Præfens Udgiøelse ikke har været Lyst til at være deres Lærer, som han ey er kaldet til, og hvorfor da ikke det? — jo, thi Apostelen advarer ey at blive mange Lærere, men enhver at blive i det Kald, hvortil han er kaldet o. s. v. Hvad Forf. har tænkt ved denne Apostoliske Advarsel, vide vi ikke; men da vi haade igiennemlæst hans Præfen, tænkte vi virkelig, at det vist ikke maatte være hans Kald paa denne Maade at tiene Verden. Det gjer os ondt, at vi skal ndlade os saaledes om et Arbeide, hvorved Hr. K. har søgt at recommendere sig; thi denne er endelig Aarsagen til dets Offentliggjørelse (see bemeldte Fortale), men vi kan intet mod Sandheden, ney; en mævrere Afhandling i alle Henseender have vi endnu ikke fundet i nogen trivial Huispostill. Hans Proposition er: Retfærdigheds Frugter: han viser 1) hvilke de ere, 2) deres Ypperlighed. I den første Deel handler han ikke alleene om, hvilke Retfærdigheds Frugter ere, men og deres Beskaffenhed — den anden Deel bliver altsaa tilbage som et Omqvæd af
den

den første. Vi vilke ikke indlade os i videre Bedømmelse; thi vi maatte blive uendelige; dog et Sted af S. 16. vilke vi give Læserne som en Prøve paa Forfatterens Skarptænkthed: "Blive de tierlige, kan de ikke handle med Løst imod Guds Bud, om de end forsee sig ved Aisidets Skrobelighed, som bliver tilbage efter Guds vise Raad, at de ikke, som vore første Forældre skulle speile sig i deres Guldkommenheder, falde til Hovmod, og søge Livet i sig selv, ja at vilde være selv Gud, o. s. v."

No. 414.

Prædiken, holden Nyeaars-Dag 1772. over Evangelium Luc. 2, 21. af Niels Glatved, Provst over Nedre-Borgeshjells Provstie, og Sognepræst for Friderikshalds Meenighed og den der liggende Garnison. Trykt og tilkøbs hos J. N. Thiele for 8 Skilling. Stor 3 Ark 8.

De vittige Titler opvække gemeensig en usordealagtig Fordom hos os imod Skriftet; og de vittige Propositioner spaae osielden de gode Prædiker. Nærværende Forfatters Proposition er: Vor Nyeaars-Dag, som den allerhøieste Guds Sønns hellige Navne-Dag,
E e 4 ved

ved hvilken Anledning han betragter 1) Navnet, 2) Navnets Bemærkelse, 3) Lærdommen af Navnet til vor Trost og Opbyggelse; thi det er (1) det allerdyrebareste Navn, (2) det allerfeligste Navn, (3) det allerhelligste Navn. Vi troe, at endog de lidet erfarne Læsere skulle næsten ikke behøve meer, for at slutte til Talens Værd, og karakterisere Prædikanten. — Dog nogle kunne forundre sig over, at en i sig selv saa usrugbar Gienstand har kundet foranledige saa mange særskilte Betragtninger; og maaskee kunne de være nysgierige for at vide, hvorledes han slipper derfra: O! det gaaer fortreffelig! Concordangen tilbyder Paralel-Sproge nok for at fylde een Deel. — Deklamations-Lauden hjælper nypperlig i en anden; Udsvæffes Friheden i den tredie; og hvem vil endelig betage vore Prædikantere et Privilegium, de have saa gammel Hævd paa, — at sige een Ting meer end een gang — At en Times Tid paa denne Maade kan opfyldes, og et par Ark fuldskrives, derom ere vi, Tak være den største Deel af vore Prækere, længe siden overbeviste.

No. 415.
Greve Johan Friderich Struensee, for-
rige Kongelige Danske Geheime-Cabinets-Mi-
nister og Maitre des Requêtes, hans
Levnets

Levnets Beskrivelse og Skiebne udi de sidste Aaringer i Danmark; hvorudi findes det Vigtigste af det i Regjeringen og ved Hofset Passerede, i hvilket denne Mand har haft saa stor en Indflydelse, samt en kort Efterretning om hans Fald, Arrest, Forhøret og Beskyldninger, som hidindtil ere lagte for Dagen imod ham. Kjøbenhavn 1772. Trykt hos M. Hallager, og sælges hos Hr. Buch paa Nørregade for 24 Skilling. Stor 6 Ark 8.

Læserne see af Titelen, hvad de have at vente sig af denne liden Piece, og vi ville forsikre, at de ikke blive bedragne i deres Forventning. Forfatteren har her samlet alle de Forandringer og Begivenheder, som henhøre til den Struenseiske Periode, hvilken han fortæller i den Orden, som de fulgte paa hinanden. — Sandhed og Upartiskhed fremlyse over alt i hans Fortælling, som er affattet i en net Korthed, og velpassende Stil. Forfatteren har ved dette liden Brev især den Fortjeneste, at han har sat Læseren i Stand til i en Hast at kunde oversee den besynderlige Tidspunkts Tilbragelser, der længe vil være en Gjenstand for Opmærksomheden.

No. 416.

Et Original Brev til Grev J. F. Struensee fra hans Fader, af det tydske Sprog oversat.

E 5

Trykt

Trykt og sælges hos J. F. Stein for 2 Skilling, et halv Arf 8.

Original er dette Brev; vi have det i Hr. D. Münters udgivne Omvendelses Historie, og er længe siden anført i de offentlige Tidender. Vi læse det, og tænke paa det omme Forhold imellem den bedrøvede Fader og hans uhykkelige Søn! og vort Sind røres let, uden at fordre stærke Træk, som ey heller udmærke denne Skrivelse.

No. 417.

Breve fra en Ubenævnt til Enevold Brandt, fundne i den Brevtaske, som han bestandig havde haaret hos sig. Oversat af den franske Original, 2 Arf 4. (Findes ogsaa oversatte paa Tydsk). Alle hos Boghandler Steinmann.

Disse tvende Breve karakterisere os uden Tvivl en retskaffen Patriot. De ere tilsendte Brev Brandt, imedens han var i sin største Ophoielse, og endstønt Forfatteren er ubenævnt, har han dog ikke været ubekiendt, han skildrer sig tydelig nok i Brevene. Desmeere beundre vi det kække Mod, hvormed han siger Brandt alle sine Tanker, saavel om den da værende Tingenes Forfatning, som om de Personers Forhold, der bestyrede det Heele, og det eengang paafølgende Udfald: Kierlighed

ti

til Kongen og den Kongelige Familie, og en varm
Jær for det almindelige Beste, saavel som et be-
synderligt Venfkab for Hr. Brandt, synes at have
dikteret ham i Penen, hvad han skrev. Han
opmuntret Brandt til at redde sig selv og det Al-
mindelige, og foreslaaer ham Maaden, hvorledes
det best kunde lade sig giøre.

No. 418.

**Naalidelig Underretning om den heuurettede
Enevold Brandts Forhold og Tænkemaade i
hans Fængsel, indtil hans Død paa Echafautet
den 28 April 1772. Forsattet af J. Hee.
Trykt hos J. K. Thiele, og sælges i No. 8.
paa Børsen for 24 Skilling. 6 Ark 8.**

Indholden alleene bør være nok til at giøre
denne liden Efterretning interessant: Den Person,
om hvis Forhold og Tænkemaade vi heri underret-
tes var en af dem, som havde tildraget sig alt for
meget Publikums Opmærksomhed, imedens han
var bekiendt fra en langt anden Side, end den,
fra hvilken han her skildres. En saa uventet og
saa lykkelig Katastrophe maae glæde alle Retfærdige,
og giøre de Bigygnlige i det ringeste eftertænkende.
Ja, naar vi uden Fordomme læse, hvad H. Hhed
her har meddeelt os, kunne vi lige saa lidet mis-
tænke Brandts retfærdige Sindsforandring, som
Hr.

Hr. Provstens Upartiffhed i at fortælle os derom: Noгле udsprede Rygter havde opvaft en ufordeelagtig Fordom hos adskillige i Henseende til den første Post: dette havde H. H. ved ikke uden Fortrydelse erfaret: og mueligt at han derover har ileet med at give os denne paaalidelige Underretning i H. vnder. Det var Hr. Provsten om at giøre, i tide at forebygge de lige saa ugrundede, som ufordeelagtige Domme, og tilintetgiøre den hos nogle alt rodfæstede Mistanke. Han leverede os derfor, saa snart som mueligt, denne Fortælling, hvori han alleene har haft til Hensigt, at meddeele os det Virkelige og Sandfærdige. Af disse Aarsager ville vi undskyldte H. H., at han en har anbragt og igiendrevet meere end en eneste af Gr. Brandts Religions Tvivl, nemlig om Arvesyndens; og at han (efter vore Tanker) en tilstræffelig har forsvaret samme; — men vi troe sikkert, H. H. mundtlige Fordrag for Gr. Brandt har været baade tydeligere og meere overbevisende — da han besidder større Gaver til at tale end skrive. — Stilen og de lange Perioder ville vi en berøre, saasom denne Beretning i disse Henseender fuldkommen ligner Forsværrernes Forsværrelse, hvorom vi tilførs have tilkiendegivet vore Tanker.

No. 419.

Bekehrungsgeschichte des vormaligen Grafen und Königlichen Dänischen Geheimen Cabinets-Ministers Johan Friderich Struensee, nebst desselben eigenhändiger Nachricht von der Art, wie er zur Aenderung seiner Gesinnungen über die Religion gekommen ist. Zum Druck gegeben von D. Balthasar Münter. Bei Rothens Erben und Proft. Selges paa Bogladerne for 4 Mark. Stor 19 Ark Med. 8.

Denne Omvendelses Historie fortæner i fleer end een Henseende at anpriser: Den indeholder en tilstrækkelig Apologie for vor dyrebare Religions Sandheder, udført paa en lige saa grundig, som i Særdeleshed ordentlig og interessant Maade; Hr. Struensee havde ikke alleene erklæret sig imod den aabenbarede, men endog tildeels imod den naturlige Religions Sætninger, og havde ved Grundsafer forstændt sine vildfarende Meninger: Fornuft og Uabenbaring maatte derfor med foreenede Baaben vinde ham, hvis han skulde vindes; og hans retskafne Sielsforger Hr. Dr. Münter har vidst at betjene sig af disse paa den fordelagtigste Maade: H. H. behøver ikke vor Lovtale; Struensee selv aflegger det Vidnesbyrd, at han havde truffet den Maade at omvende ham, som var den eneste muelige; og ingen, som har igiennemlæst

nær

nærværende interessante Skrift, vil misliende Hr. Dr. M*'s Fortieneste. H. H. betiener sig ikke af den glimrende Beltalenhed, for at blende ham Synet, eller heftige Udraab, for at bedøve ham, eller sophistiske Beviser til at forraske ham, nej! han bruger simple og let fattelige Grunde, hvilke han fremsætter og viser i den Styrke, som hans Modstander ikke andet kan end føle. Han lader denne fremsøge sine Bevisgrunde for sit eget antagne System, raisonnerer beskedentlig med ham derover, advarer ham, naar det staaer paa Fald, og endelig overlader Sandheden alleene Vren for heele Seieren. H. H. har afdeelt Historien efter Dagene, naar han besøgte Greven, og enhver Afdeeling indeholder de Punkter, som den Dag bleve forhandlede, og den Fremgang, som blev gjort til hans Omvendelse. Det er ikke et Lykkestræk, som bestemmer Materien til enhver Dags Samtale; nej! Hr. M. har i Forveien betænkt den, skrevet og giennemtænkt de Punkter, som især vare vigtige, hvilke han efterlader hos den Fagne til videre Overtænkelse. En saa vindsribelig, indsigtfuld og redelig Lærer høstede omsider ogsaa den forønskede Frugt af sit Arbeide. Religionens Sandheder blive Struensee Lys, Trøst og Berøieligelse; og Religionens Tiener har hans gandske Heiagtelse og ærmeeste Fortroelighed: Flere end et Sted giver os de meest rørende Beviser

viser herpaa. Og, Skulle vi endelig sige, hvad der foregik hos os ved denne smukke Histories Giennemlæsning, da var vort Hjerter deelt imellem lige saa stor Heiagtelse og Kierlighed for den fortreffelige Dr. Münter, som Medlidenshed og Interesse for den uhykkelige og fortrydende Struensee.

No. 420.

Tre Forslage og Planer til det Geistlige Reformatiøns-Værk, som ikke kom i Stand i Struensees Tid. 1) Om at affkaste Geistligheden reent, og overalt indføre verdslige Præster. 2) Om at formindske Geistligheden, og affatte den største Deel Præster. 3) Om at klippe Geistlighedens Indkomster, og op-hæve Præsterens Liende. Til Bestyrkelse for de Philopatreianske Sætninger. Opofrede den samtlige nærværende Geistlighed, af Forfatteren, forhen Præst i Wendsyssell i Nørre-Jylland. Kiøbenhavn 1772. Trykt og sælges hos Høecke for 10 Skill. Stor 2½ Ark 8.

De Philopatreianske Sager have, ligesom de Struenseeiske, ved deres Mangfoldighed længe siden gjort os alle: Ikke desmindre overvandt vi os dog til at læse denne Piece; og den er en af det Slags, som sætter os strax i en god Lune, og bestandig underholder os i den samme. Bore
Læsere

Læsere begribe vel, at vi have at giere med en Satyrikus; ja, det er just saadan en, som var en Philopatraia værdig. Han vil ikke spille sin Galde paa ham; men affærdiger ham i en bestandig spøgende Tone, i det han giennemgaaer hans Sætninger, og ved at drive dem til det yderste, fremstiller dem saa meget des latterligere: Hans Satire taber sig ikke i koleriske Enthousiasmer, eller bittere Udraab, men underholder sig til Enden ved en jevn stikkende Munterhed. Stilen, han fører, er ligesaa jevn, og afpasset efter Materien.

No. 421.

Statsmanden, et Ugeblad, No. 1. og 2. hvert $\frac{1}{2}$ Ark 8. à 2 Skill. Trykt og sælges hos Høecke.

No. 422.

Antistatsmanden, No. 1. og 2. hvert $\frac{1}{2}$ Ark, og No. 3. 1 Ark 8. à 4 Skill. Arket, hos Thiele.

Skjønt baade Stiil og Laufer ere langt bedre i disse Blade, end vi kunde vente dem af en Vynch, saa nedes vi dog til at tage ham an for den saunde Forsfatter, da han i heele 14 Dage ved Vand og Brød rundeligen er underholdt paa Statens Bekostning, til Belønning for deres Udgivelse. — Af deane Aarsag ville vi en videre bedømme dem, efter som vi see at de here til et andet Forum.